

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDEKİ TÜRKÇE BELGELERİN KISMİ KATALOĞU*

İBRAHİM GÜLER**

Tunus Milli Arşivi'ndeki Türkçe belgeleri inceleme fırsatı bulduk. Bu belgeler, "yeniçeri sicilleri" hariç, Tarih Dizisi (Série Historique)'inde sınıflandırılmıştır. Türkçe belgeler, "Inventaire des Documents d'Archives Turcs du Dar El-Bey (Tunis)" başlığı altında Robert Mantran tarafından 1961'de Paris'te yayımlanmıştır. Mantran, "Inventaire..." inde yeniçeri sicilleri yer almaksızın, gazeteler ile birlikte 969 Türkçe belge takdim etmiştir. Bu "Inventaire...", takdim edilen bütün Türkçe belgelerin özetlerini ihtiva etmemektedir. Robert Mantran'ın özetlerini vermediği bazı yazışmaları örnek olmak üzere belirtiyoruz:

Carton(C): 1, Dossier (D):2, Document (Doc):7 (Robert Mantran'ın "Inventaire..." inde C:1, D:4, Doc^t:IV belge numarası 3);

C:1, D:2, Doc:8 (Robert Mantran'ın "Inventaire..." inde C: 1, D: 2, Doc^t: III n° 1);

C:169, D:895, Doc:2-7, 9-10, 12, 14-17, 19, 21-31, 33-34, 45-49, 53-55 (Robert Mantran'ın "Inventaire..." inde C:169, D:895, Doc: II).

Yine o, yazışma tiplerini de açıkça belirtmemiştir ve belgeleri "tezkere" adı altında sınıflandırmakla yetinmiştir¹. Belgeler üzerindeki çalışmalar bize gösterdi ki, Robert Mantran, Türkçe belgeler arasındaki farklılıkları saymaksızın bu sınıflandırmayı yapmıştır. Bazı belgeler asker "liste"si veya küçük "not"lar iken, diğerleri "tezkere", "arz", "buyuruldu", "tahrir", "mektub" gibi çeşitli yazışmalardır². Tunus Milli Arşivi'ndeki Türkçe belgeler üzerinde yaptığımız araştırma, sınıflandırmanın iyi olmadığını ortaya koyma imkânı vermiştir. Zira, bazı belgeler iki veya üç numaralıdır: Birincisi Arapça

* «Inventaire Partiel des Documents Turcs des Archives Nationales de Tunisie» adıyla yayınlanan [Bk. *Anatolia Moderna (Yeni Anadolu)*, VII, Paris 1997, s. 59-78] Fransızca makalenin Türkçe'sidir.

** Muğla Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi.

¹ Bk. Robert Mantran, *Inventaire des Documents d'Archives Turcs du Dar El-Bey (Tunis)*, Paris 1961, s.3-4 (C:1, D:2, Doc^t: III, IV; C:1, D:3, Doc^t: VIII; C:1, D:3, Doc, I, III, IV), 6 (C:169, D:895, Doc: II).

² Sunulmuş kataloğa bakınız.

şifreli numarayı sunuyor, ikincisi Robert Mantran'ın sunduğu numara, üçüncüsü de Arşiv'in son sınıflandırmasına göre verilmiş numarayı belirtiyor. Türkçe belgeler üzerindeki bu numara çokluğu, referans seçiminde bir güçlük meydana getirmektedir. Sonuçta araştırmacı, hangi numarayı referans olarak belirteceğini bilememektedir.

Bunun dışında, bazı Türkçe belgeler, Arapça, Fransızca, İtalyanca, v.s. belgelerle karışmış olarak dosyalarda bulunmaktadır. Türkçe belgelerin Arapça pek az da Fransızca tercümelerini bulduk. Tercümeleler, bazen asıl belge ile aynı numara altında, bazen de asıl belgeden uzakta farklı bir numara³ altında sınıflandırılmıştır. Belgeler, genellikle serpilmiş (dağınık) durumdadır. Diğer taraftan bu sorunu, genişçe «*Tunus Milli Arşivi ve Türkçe Belgeler Açısından Değerlendirilmesi*» adlı bir makalede ele aldık. O daha sonra yayınlanmış olacak.

Tunus Milli Arşivi'ndeki Türkçe belgelerin bugünkü durumu, belgelerin araştırmacılar tarafından kolayca bulunabilmesine yardım etmek için daha tutarlı bir katalog ile bir sınıflandırma çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Öyleyse daha eksiksiz bir katalog gerektiriyor. Bu nedendir ki, özellikle Robert Mantran'ın özetlerini yapmadığı, eksikliği kapatacak olan Türkçe belgelerin, bir kataloğunu sunuyoruz. Aynı şekilde araştırmalarımız sırasında bulduğumuz 27 adet görülmemiş belgeleri bu katalogun içine yerleştiriyoruz:

- C:1, D:12, Doc:515;
- C:3, D:36, Doc: 2854, 2862, 2863, 2896, 2904, 2905;
- C:4, D:53, Doc: 3533;
- C:4, D:55, Doc: 3621;
- C:9, D:86, Doc: 6519, 6520, 6522, 6525, 6558, 6559, 6560;
- C:9, D:88, Doc: 6589;
- C:9, D:89, Doc: 6646;
- C:10, D:95, Doc: 6768;
- C:169, D:895, Doc: 57, 59, 60, 61, 62;
- C:169, D:895, tekrar, Doc: 159, 214, 215⁴.

³ Sunulmuş kataloğa bakınız.

⁴ Sunulmuş kataloğa bakınız.

Bu katalogda, «*Tunus Milli Arşivi'nde Son Sınıflandırmaya Göre Tarih Dizisi'nde Yer Alan Türkçe Belgeler*» başlığı altında tablo şeklinde Türkçe belgelerin sınıflandırılmasını sunuyoruz. Bu tablo, "carton (sandık)", "dossier (dosya)", "belge numarası", eğer mevcutsa Robert Mantran'ın referansı, Robert Mantran tarafından yapılmamış "belgelerin özetleri"ni içermektedir. Nihayet eğer tercümeleri varsa "tercüme belgelerin numarası"nı veriyoruz.

Bu katalogda, incelediğimiz belgelerin tamamı 157'dir. Herbirinin numarası, sadece bir kağıttan oluşan belgeyi göstermektedir. Bunlardan 101'i Türkçe, 56'sı da Türkçe belgelerin Arapça tercümesidir. 26 Türkçe belgenin tercümesi, aynı numaralar altında, fakat farklı kağıtlar üzerinde sunulmuştur⁵. Bu belgelerden üçü iki defa tercüme edilmiştir⁶. Diğer taraftan bazı Türkçe belgelerin tercümesi, orijinal metnin bulunduğu, aynı kağıt üzerine yapılmıştır⁷. Diğer belgelerin tercümesi, Türkçe belgelerden farklı numaralar taşıyan kağıtlar üzerinde bulunmaktadır⁸.

Bilmemiz gereken 16 yazışma tipi vardır:

55 "tezkere"

10 "asker listesi"

8 "arz"

8 "mektub"

4 "şukka-i sena-ver"

5 "kısa not"

1 "methiye (kaside)"

1 "Arapça-Türkçe (Osmanlıca) sözlük"

1 "defter"

⁵ Sunulmuş *kataloğa* bakınız C: 1, D: 2, Doc: 7-16; C: 1, D: 3, Doc: 41; C: 1, D: 4, Doc: 81, 89-102; C: 3, D: 12, Doc: 515; C: 3, D: 36, Doc: 2854, 2862, 2896, 2904, 2905; C: 4, D: 53, Doc: 3533; C: 4, D: 55, Doc: 3621; C: 9, D: 86, Doc: 6519.

⁶ Sunulmuş *kataloğa* bakınız. C: 1, D: 2, Doc: 15-16; C: 1, D: 4, Doc: 89.

⁷ Sunulmuş *kataloğa* bakınız. C: 169, D: 895, Doc: 7, 15-18; 22, 33.

⁸ Sunulmuş *kataloğa* bakınız. C: 9, D: 86, Doc: 6521, 6523; C: 9, D: 89, Doc: 6647; C: 10, D: 95, Doc: 6769; C: 78, D: 924, Doc: 4, 18, 3, 17, 25, 32, 33; C: 78, D: 929, Doc: 2, 81; C: 169, D: 895, Doc: 1, 8, 11, 13, 20, 32, 44, 46.

- 1 "tahrir"
- 1 "buyuruldu"
- 2 "ferman"
- 1 "ferman sureti"
- 1 "name-i hümayun"
- 1 "nişan"
- 1 "berat"

Türkçe belgelerin sınıflandırılması konusunda, 101 belgenin 74'ünden, Robert Mantran'ın *"Inventaire..."*inde genel bir sınıflandırma içinde söz edilmiş olduğunu görüyoruz. O sadece 6 belge için yazışma tipi ve özet belirtmiştir. Bunun içindir ki, biz bu 6 belgenin kataloğumuzda özetlerini vermedik⁹. Öyleyse, bu katalogda, Robert Mantran tarafından özetleri yapılmamış 68 belge için birer özet sunuyor ve *Tunus Milli Arşivi'*nde araştırmamız sırasında bulduğumuz 27 yeni keşfedilmiş belgeyi tanıtıyoruz.

Türkçe belgelerin bu kısmi kataloğunun önemi, 27 yeni bulunmuş Türkçe belge ve onların eğer mevcutsa tercümeleri ve Robert Mantran tarafından değerlendirilmemiş 68 Türkçe belgenin tarafımızdan yapılmış özetleri üzerine oturuyor. Diğer taraftan hazırladığımız katalog, Tunus Milli Arşivi'ndeki son sınıflandırma ile Arşiv'deki bütün Türkçe belgeleri ihtiva etmeyen Robert Mantran'ın *"Inventaire..."*i arasında bir bağ kuruyor. Hazırladığımız katalog da, *Arşiv'deki Türkçe belgelerin tamamını* ihtiva etmiyor. Bunu, bir gün tamamlamaya muktedir olmayı ümit ediyoruz.

Bu ön çalışmamız, araştırmacılara zaman kazandırabilecek ve onları, gerek Tunus Milli Arşivi'nin, gerekse bugün belgelere ulaşmada kullanım pratikliğini yitirmiş Robert Mantran'ın *"Inventaire..."*nin sınıflandırması içinde kaybolmalarından sakındıracaktır.

Tercih edilir ki sorumlular, belgelerin sınıflandırılmasındaki bu eksikliği farkedip, ilgili dillerde arşivin düzenlenmesi için, Tunuslu ve yabancı uzman araştırmacıları görevlendirsinler.

⁹ Sunulmuş kataloğa bakınız. C: 78, D: 924, Doc: 5, 6; C: 78, D: 929, Doc: 3, 82; C: 169, D: 895, Doc: 51, 52.

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
1	2				Bu dosya, 1684-1765 tarihli 10 belgeyi ihtiva ediyor.	12 Arapça belge, Türkçe belgelerin tercümesi.
"	"	7	Şa'bân 1095	C.I, D:4, Doct:IV, belgenin n° 3, (s. 4)	Tunus beyi (mîr-i mahrûse-i Tunus) Mehmed'in, bir "serdengeçdi"nin ücretinin bir akçe arttırılması konusundaki "tezkere"si.	7 tekrar
"	"	8	22 Cemâziye'l-ahir 1098	C.I, D:2, Doct:II, belgenin n° 1, (s. 3)	Tunus beyi (mîr-i mahrûse-i Tunus) Mehmed'in, bir "baş 'alemîdar"ın ücretinin bir akçe arttırılması konusundaki "tezkere"si.	8 tekrar
"	"	9	26 L [Şevvâl] 1126	C.I, D:2, Doct:II, belgenin n° 2, (s. 3)	Tunus beylerbeyi (mîr-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Ali'nin ¹⁰ , eski kapuculardan biri hakkındaki "tezkere"si.	9 tekrar
"	"	10	Zî'l-hicce sonu 1136	C.I, D:2, Doct:III, belgenin n° 3, (s. 3)	"Mîr-i livâ-i maħalle-i mañşure" Mehmed'in bir "kul saķası" tayini ve ücretinin bir akçe arttırılması hakkındaki "tezkere"si.	10 tekrar

¹⁰ Hüseyinî ailesi (1705-1956)'ne ait J.J. Marcel [Bk. J.J. Marcel (Dr. Louis Frank-J.J. Marcel), *Histoire de Tunis : Précis historique des révolutions de Tunis, depuis sa fondation jusqu'à nos jours*, Editions Bouslama, 2e Edition, Tunis, s. 214] ve Pierre Grandchamp [Bk. *Les Archives Nationales de Tunisie, série historique, C. I, D: 11 bis, Doc: 385*] tarafından hazırlanmış şecerelerde hanedanın kurucusu Ali Türki oğlu Hüseyin'in saltanatı 1705-1735/[1117-1148 H. (Bk. Faik Reşit Unat, *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Genişletilmiş Dördüncü Basım, Ankara 1974, s.76-78)]'dir. Fakat bu 1126 H./ (1714 M.) tarihli belgede beylerbeyi (mîr-i mirân) olarak belirtilen Ali, şecerelerde doğrulanmamaktadır.

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	11	Şa'bân 1141	C.I, D:2, Doct:III, belgenin n° 4. (s. 3)	"Mîr-i livâ-i maħalle-i mansûre" Mehmed'in aynı konudaki bir başka "tezkeresi".	11 tekrar
"	"	12	Muħarrem 1141	C.I, D:2, Doct:III, belgenin n° 6. (s. 3)	"Mîr-i livâ-i maħalle-i mansûre" Mehmed'in aynı konudaki bir başka "tezkeresi".	12 tekrar
"	"	13	Cemâziye'l-âhîr başı 1153	C.I, D:2, Doct:III, belgenin n° 7. (s. 3)	Tunus beylerbeyi (mîr-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Ali'nin ¹¹ an-cemâ'at-i etrâk ve süverân-ı mahrûse-i Tunus (ve Ali bin Abdülcelil) hakkındaki "tezkeresi".	13 tekrar
"	"	14	9 Şafer 1179	C.I, D:2, Doct:III, belgenin n° 8. (s. 3)	Tunus beylerbeyi (mîr-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Ali'nin ¹² , "paşakapusu ketûdâsı"na, Ali (bin) Ahmed isimli yoldaşın alınmış olduğu görevi yeniden atanması hakkındaki "tezkeresi".	14 tekrar
"	"	15	Rebî'ü'l-âhîr 1114	C.I, D:2, Doct:IV, belgenin n° 1. (s. 3)	Tunus livası beyi (mîr-i livâ-i mahrûse-i Tunus) İbrahim'in maħalle-i mansûrede "âğa vekîli ħoca" tayini konusundaki "tezkeresi".	İki belge, 15 tekrar ve 15 üçüncü kez.
"	"	16	Cemâziye'l-âhîr ortası 1114	C.I, D:2, Doct:IV, belgenin n° 2. (s. 3)	Dây mîr-i mükerrem es-Seyyid İbrahim'in "topçular zümresi"nden biri hakkındaki "tezkeresi".	İki belge, 16 tekrar ve 16 üçüncü kez.

¹¹ Ali Paşa, Hüseyin'in ikinci beyi, saltanatı 1735-1756 (Bk. *Les Archives Nationales de Tunisie, série historique, C: I, D: 11 bis, Doc: 385*, ve J.J. Marcel, *Histoire de Tunis* ..., s.214)/[1148-1170H. (Fak Reşit Unat, *Hicri Tarihleri* ..., s.78)]'dir.

¹² Ali bin Hüseyin, 1759-1782 (Arşiv'deki aynı belge; ve J.J. Marcel, *Histoire de Tunis* ..., s. 214.)/[1173-1197H. (Bk. Fak Reşit Unat, *Hicri Tarihleri* ..., s.80.)]'dir.

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
1	3			C.I, D:3(28)	Bu dosya, 1193 (1779) tarihli bir Türkçe belge ihtiva ediyor.	41 tekrar
"	"	41	26 Receb 1193	C.I, D:3(28), Doct: VIII, belgenin n° 10. (s. 4)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Ali'nin Ocak yoldaşlarından birinin "Divân-ı mansûre'de "çavuş" olması hakkındaki "tezkerе" si.	
1	4			C.I, D:4(29)	Bu dosya, 6 Türkçe belgeyi ihtiva ediyor.	81 tekrar
"	"	81	9 Şafer 1180	C.I, D:4(29), Doct: I, -, -, (s. 4)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Ali'nin yoldaşlardan birinin "oda başılık" a yükselmesi hakkındaki "tezkerе" si.	
"	"	89	2 Şa'bân 1142	C.I, D:3(29), Doct: III, belge n° 1. (s. 4)	"Mir-i livâ-i mahalle-i mansûre" Mehmed'in, yoldaşlardan birinin mahalle-i mansûreye "kul sakas" tayin edilmesi ve ücretinin nüsuf (1/2) akçe artırılması hakkındaki "tezkerе" si.	iki belge, 89 tekrar ve 89 üçüncü kez.
"	"	99	12 Muharrem 1248	C.I, D:4(29), Doct: IV, belge n° 1. (s. 4)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Bardo tobcısı" nun ulufesi hakkındaki "tezkerе" si.	99 tekrar
"	"	100	26 Cemâziye'l-âhîr 1234	C.I, D:4(29), Doct: IV, belge n° 2 (s. 4)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, "yaycı yoldaş" tayini ve bunun deftere kaydı hakkında "tezkerе" si.	100 tekrar
"	"	101	28 Cemâziye'l-âhîr 1180	C.I, D:4(29), Doct: IV, belge n° 4 (s. 4)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Ali'nin, "fâkih" olmak isteyen biri hakkındaki "tezkerе" si.	101 tekrar

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	102	6 Şevâl 1240	C.I, D:4 (29), Doct:IV, belge n° 5, (s. 4)	Tunus beylerbeyi (mîr-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı manşûre hocası"na, "Divân-ı manşûre" mehterlerinden birinin bindiği katırı kaybetmesi üzerine ulufesinden kaybettiği katırın ücretinin kesilmesi hakkındaki "tezkeresi".	102 tekrar
1	12				Bu dosya sadece 1269 H./1852 M.tarihli bir Türkçe belgeyi ihtiva ediyor.	
"	"	515	N [Ramazân] 1269	-	Deniz komutanı (ferîk el-bahriyye) es-Seyyid Ahmed'in zeytunyağı ve biberden hazırlanmış bir ilaç hakkındaki "arz"ı.	515 tekrar
3	36				Hüseyin Paşa'nun vezîri (bakanı) olan Başmelmük Hüseyin Hoca ile farklı şahıslar, onlardan biri olan Viyanalı Bedçoviç arasındaki alacak verecekler. Bu dosya Robert Mantran tarafından belirlenmemiş 6 Türkçe belgeyi ihtiva ediyor.	
"	"	2854	11 Ca [Cemâziye'l- ewel] 1257	-	Rauf Paşa'nın, Tunus'da ikamet eden Avusturyalı tüccar Bedçoviç'in Başmelmük Hüseyin Hoca ile olan kredi meselesi hakkında Tunus vâlisine yazdığı "şukka-ı sena-ver"i.	2854 tekrar
"	"	2862	Cemâziye'l- ewel sonu 1259	-	Osmanlı sultanının, aynı konuda (bk. belge n° 2854), Tunus müşiri ve veziri olan Ahmed Paşa'ya Tunus nâ'ib ve müfûsine hitaben "fermân"ı.	2862 tekrar
"	"	2863	Tarihsiz	-	Aynı konuda (bk. belge n° 2862) bir "sultan ferman kopyası".	yok

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	2896	9 N [Ramazan] 1270	-	Ahmed Paşa'nın, iki Avusturyalı tüccar ile onların kredi meseleleri hakkında, Tunus müşirine "şukka-i senâ-ver"i.	2896 tekrar
"	"	2904	7 Muharrem 1272	-	Es-Seyyid Mehmed Emin Ali Paşa'nın, Avusturyalı tüccar Bedçoviç'in kredi meselesi hakkında, Tunus vâlisine yazdığı "şukka-i senâ-ver"i.	2904 tekrar
"	"	2905	8 Ş [Şafer] 1274	-	Veziraziam Mustafa Naili Paşa'nın, Avusturyalı tüccar Bedçoviç'in aynı konudaki meselesi hakkında, Tunus beyine "şukka-i senâ-ver"i.	2905 tekrar
4	53				Tunus'un birinci veziri (vezir-i evvel) olan Mustafa Haznedar'ın kahyalığı (yönetim görevliliği), Hamida Türki tarafından yapılmış harcamalar; mülkiyetlerinin listesi; Mustafa Haznedar'ın Muhasebe vekili Mahmud Aziz'in hesapları.	
"	"	3533	Zîl-ka'de 1278	-	Bu dosyada bir Türkçe belge var. Osmanlı Sultanının, Tunus'un birinci veziri Mustafa Haznedar'ın terfisine dair "nişân" emri.	3533 tekrar
4	55				Mustafa Haznedar'ın ailesinin mektupları Bu dosyada bir Türkçe belge bulunuyor.	
"	"	3621	21 Mart 1284 9 Zîl-hicce 1284	-	Rum olan Yani'nin Tunus'un birinci veziri Mustafa Haznedar'a "mektûb"u. Bu mektup, iki farklı konu içeriyor. Biri, Yani'nin dileği; ikincisi Yani'nin Mustafa Haznedar'ı bazı memleketler (İzmir, Çeşme, Midilli)'deki <i>kıtlık</i> ve <i>Girit ihtilâli</i> ile <i>Osmanlı Yunan münasebetleri</i> hakkında bilgilendirmesi.	3621 tekrar

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
9	86				General Hayreddin'in Tunus'ta bakan olduğu sırada yaptığı yazışmalar. Bu dosyada 7 Türkçe belge vardır.	
"	"	6519	Rebi'ü'l-ewvel 1292 Mart 1291	-	Musa Kâzım'ın, Tunus'un birinci bakanı (vezir-i evvel) Hayreddin Paşa'ya, İstanbul'a varışını bildiren ve Tunus'ta kaldığı sürece kendisine yardım ettiği için ona teşekkür eden "mektûb"u.	6519 tekrar
"	"	6520	-	-	Ahmed [Ahmed Hulusi]'nin, Hayreddin Paşa üzerine " <i>methiye (kaside-i tebrikiyye-i Ramazaniyye)</i> " si. (Şiir)	6521
"	"	6522	12 Ramazân 1292	-	Trablus eyaleti idare meclisi genel kâibi (ser-kâtib-i meclisi-i idâre-i vilâyeti-i Trablus) Ahmed Hulusi'nin, birinci vezir Hayreddin Paşa'ya, göndermesi gereken bulamadığı " <i>hâvân-ı vahşi</i> " hakkında "mektûb"u.	6523
"	"	6525	19 Zî'l-ka'de 1291	-	Trablus eyaleti idare meclisi genel kâibi Ahmed Hulusi'nin, kendisine hediyesi dolayısı ile Hayreddin Paşa'ya yazdığı diğer <i>methiyesi (şiir)</i> hakkında, birinci vezir Hayreddin Paşa'ya "ârz"i.	-
"	"	6558	11 Ramazân 1292	-	Trablus eyaleti idare meclisi genel kâibi Ahmed Hulusi'nin, Tunus'un birinci vezirine, aynı konudaki (bk.belge: 6525) " <i>â rz</i> "i.	-
"	"	6559	19 Cemâziye'l- evvel 1292	-	Trablus eyaleti idare meclisi genel kâibi Ahmed Hulusi'nin, Tunus'un birinci vezirine, yaklaşık olarak aynı konudaki (bk.belge: 6524,6525) " <i>â rz</i> "i.	-

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	6560	26 Receb 1293	-	Kenğır mutasarrıfı Tahsin Beyzade'nin Tunus'un birinci veziri (vezir-i evvel)ne, Kenğırî saucağı mutasarrıfı olarak atandığına dair bilgi veren ve oğlunu sipariş eden " <i>mektub</i> "u.	-
9	88				Hayreddin Paşa; Tunus'tan gidişinden beri yaptığı yazışmalar. Osmanlı Devleti Sadrazamı olarak atanması. Bu dosyada bir Türkçe belge var. 114 farklı kelimeden oluşan Türkçe ve Arapça bir " <i>sözlük</i> ". Sadece ebadı büyük bir kağıt üzerine yazılmıştır. ¹³	-
9	89				Hayreddin Paşa, İstanbul'a sadrazam olarak tayinine ait yazışmalar. Bu dosya bir Türkçe belge ihtiva ediyor.	
"	"	6646	10 Zi'l-ka'de 1295	-	Sultan Abdülhamid II'nin, Tunus beyi Mehmed Sadık Paşa'ya hitaben, Hayreddin Paşa'nın Osmanlı Devleti'nin sadrazamı olarak tayin olunduğu ve İstanbul (Dersa'âdet)'a bu sebeple ailesinin bir vapurla Tunus'tan getirilmesi için Miralay Süleyman Bey'in atandığı konusunda " <i>nâme-i hümayûn</i> "u.	6647
10	95				Mehmed Sadık Paşa'nın birinci veziri Mustafa bin İsmail Ağa. Birinci vezirin şahsi dosyası; özel yazışmaları; selefî İstanbul'daki Hayreddin Paşa ile yazışmaları. Bu dosyada sadece bir Türkçe belge var.	

¹³ Bu belge, Fransızca yayınlanan katalogta sehven yer almamıştır. [Bk. İbrahim Güler, "Inventaire partiel des documents turcs des Archives Nationales de Tunisie", *Anatolia Moderna (Yeni Anadolu)*, VII, Paris 1997, s. 66.

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	6768	23 Zi'l-ka'de 1296	-	Izmir'e varmış olan Mustafa bin İsmail'in, Tunus'un birinci veziri Mustafa bin İsmail'e hitaben yazdığı bir yardım isteyen "mektüb"ü.	6769
78	924				Malta Camisi imamı Mustafa Efendi hakkında muhtelif yazışmalar. Toplam sekiz Türkçe belgedir.	
"	"	5	12 Muharrem 1290	c:78, D:924, Doc:1 (s. 5)		4
"	"	6	8 Rebi'ü'l-âhir 1290	c:78, D:924, Doc:2 (s. 5)		-
"	"	13	18 Şa'bân 1292	c:78, D:924, Doc:5 (s. 5)	Devlet meclisi üyesi (a'zâ-yı şurâ-yı devlet) Mehmet Said'in, Malta Camisi imamı ve müderrrisi olan Mustafa Efendi hakkında vezi-i ewele "arz"ı.	18
"	"	14	7 Şa'bân 1292	c:78, D:924, Doc:3 (s. 5)	Osmanlı sadrazamı Mahmud Nedim'in, Ramazan ayında Tunus'da olacak olan Mustafa Efendi'nin iyi karşılanması hakkında Tunus beyine sipariş "mektüb"ü.	3
"	"	16	9 Şa'bân 1292	c:78, D:924, Doc:4 (s. 5)	Ahmet Seyret'in, Tunus'un birinci vezirine hitaben yazdığı aynı konudaki (bk. belge: 13, 14) "mektüb"ü.	17
"	"	26	3 Rebi'ü'l-âhir 1294	c:78, D:924, Doc:6 (s. 5)	Malta Camisi imamı Mustafa Efendi'nin Tunus'un birinci vezirine, sağlığı konusunda bilgi soran "arz"ı.	25
"	"	31	25 Şa'bân 1295	c:78, D:924, Doc:7 (s. 5)	13, 14, 16 numaralı belgelerde işlenen aynı konudaki bir başka belge.	32

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	34	25 Şa'bân 1295	c:78, D:924, Doc:8 (s. 6)	İçişleri bakanı Mehmed Said Paşa'nın, aynı konudaki (bk. belge: 31) harb veziri (vezirü'l-harb) es-Seyyid Rüstem'e hitaben "mektûb"u.	33
78	929	"	"	"	Bu dosya, el-Hac Emir Abdül-Kadir bin Muhyiddin el-Hüseyni el-Caziri ve mektupları konusundadır. Bu dosyada iki Türkçe belge vardır.	2
"	"	3	Şafer başı 1282	c:78, D:929, Doc:1 (s. 6)		
"	"	82	Şafer başı 1282	c:78, D:929, Doc:2 (s. 6)		81
169	895	"	"	"	Beylik sarayına ve Hanefiler (Türkler)'in divanına ait yazışmalar. 51 Türkçe belge ihüva ediyor.	-
"	"	2	9 Şa'bân 1177	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Dayı (dây be-dâri'l-cihâd mahrûse-i Tunus) El-Hac Hüseyin'in, hacca (tavâf-ı Beytullah) gidecek olan Ocak yoldaşlarından biri hakkındaki "tezkeresi". Bu "tezkeresi", yoldaşın iki yıl izni olduğu, geçeceği yerlerde kendisine kolaylık sağlanması, Tunus'a döndükten sonra da izni olduğu süre içindeki ücretlerini alabilmesini öngörmektedir.	-
"	"	3	9 Şa'bân 1177	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tunus beylerbeyi ve vâlisi olan Ali'nin aynı konudaki (bk. belge n°2) "tezkeresi".	1
"	"	4	1189	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Dâri'l-cihâd Tunus Ocağı'nın askerlerinden bazılarının ait 1189 Hicri tarihli bir "liste".	-

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	5	1165-1190	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Aslen İzmir v.s. yerlerden olan bazı askerlere ait 1165-1190 Hicri tarihli bir "liste".	-
"	"	6	Rebî'ü'l-evvel 1190	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tunus kalelerini koruyan askerlerin "liste"si.	-
"	"	7	Cemâziye'l-evvel 1194	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mîr-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Ali'nin, "Divân-ı mansûre" hocası İbrahim Hoca'ya, Mustafa (bin) Abdullah'ın ulûfesi ve bunun "mehterbaşı"na teslimi konusunda "tezkere"si.	Bu belgenin Arapça tercümesi, aynı belge üzerindedir. (n° 7)
"	"	9	1198	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Mehmed'in, Tunus Ocağı yoldaşlarından olup Tabarka'ya tayin olunmuş olan Edirmeli Mehmed bin Mustafa hakkındaki Tunus beyi Hammuda Paşa'ya "arz"i.	8
"	"	10	1198	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tunus beylerbeyi Hammuda Paşa'nın, Tabarka ağası Bölükbaşı Mehmed ve diğer görevlilere (odabaşlar ve yoldaşlara) hitaben, onun [Bölükbaşı Mehmed'in] eski Tabarka ağası Bölükbaşı Ahmed'in yerine Tabarka ağası olarak tayin olunduğu hakkındaki "buyuruldu"su.	11
"	"	12	13 Cemâziye'l-evvel 1210	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Türkiye'nin Maraş, Bor, Akhisar, Karaman, Menemen v.s. yerlerinden gelen yoldaşların maaşları (ulûfeleri) hakkında, Ahmed Tekali'nin "tahiri"i.	-

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	14	19 Zi'l-ka'de 1210	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tabarka yanındaki Cedir burcunun ağası Serbölük Mahmud'un, Tabarka nevbünde iken hasta olup Tunus'da derdine çare bulacak yoldaşlardan Hasan (bin) Hüseyin hakkındaki "tezkere"şi.	13
"	"	15	5 Muharrem 1213	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mîr-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hammuda Paşa'nın, Benzert kapıcılarından biri olan babasının ölümü üzerine bewab tayin olunan bir şahıs hakkındaki "tezkere"şi.	Bu belgenin Arapça tercümesi, aynı kâğıt üzerindedir. (Bk. n° 15)
"	"	16	5 Muharrem 1213	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mîr-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hammuda Paşa'nın, aynı konudaki (bk. belge n°15) bir başka "tezkere"şi.	16 [aynı belge üzerinde]
"	"	17	5 Muharrem 1213	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tunus beylerbeyi Hammuda Paşa'nın, aynı konudaki (bk. belge n°15 ve n°16) bir başka "tezkere"şi.	17 [aynı belge üzerinde]
"	"	19	12 Zi'l-hicce 1231	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Mehdiye kalesi ağası Serbölük Yusuf'un yazdığı Mehdiye kalesi burçlarını koruyan yoldaşların "liste"şi.	18 [yarım tercüme]
"	"	21	22 Şevval 1231	c:169, D:895, Doc:II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mîr-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, süvari olmak isteyen Mehmed (bin) Hasan ve onun "süvari" olarak atanması hakkındaki "tezkere"şi.	20
"	"	22	Cemâziye'l-âhîr başı 1232	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus vâlisi'nin oğlu Hüseyin Bey'in, Mehmed bin Hasan ve onun "süvari" olarak tayin edilmesi hakkındaki "tezkere"şi.	22 [aynı belge üzerinde]

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	23	10 L [Şevvâl] 1294	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, Ocak yoldaşı Hasan (bin) Ali'nin Hac'dan Tunus'a döndükten sonra maaşının ödenmesi konusundaki Divan-ı mansûre hocası Mehmed Hoca'ya hitaben "tezkeresi".	-
"	"	24	17 L [Şevvâl] 1294	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, Ocak yoldaşlarından Mehmed (bin) Hasan'ın maaşının ödenmesi hakkındaki "tezkeresi".	-
"	"	25	24 N [Ramazân] 1294	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, hastalığı dolayısıyla bir süre için görevinden ayrılıp tekrar işine dönmüş yoldaş Mehmed'in maaşı (ulufesi)nin ödenmesi hakkındaki "tezkeresi".	-
"	"	26	5 Ş [Şafer] 1235	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus sancak beyi (mir-i livâ-i mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, Tersâne-i âmire'de müstahdem olarak görevlendirilmiş yoldaşlardan Ahmed (bin) Hasan'ın maaşı (mevâcib)nin ödenmesi hakkındaki "tezkeresi".	-
"	"	27	12 Ş [Şafer] 1235	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, ücretlerin dağıtım sırasında bulunmayan Ahmed (bin) Mehmed'in maaşının ödenmesi hakkında "tezkeresi".	-

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Saudık)	Dossier (Dosya) numarası	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	28	13 Ra [Reb'ü'l- ewel] 1235	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, "Divân-ı manşûre hocası" Mehmed Hoca'ya, "emin" olarak tayin edilmiş Mehmed (bin) Mehmed ve bu tayin için 4 akçe ihşamı hakkındaki "tezkere" şî.	-
"	"	29	10 N [Ramazân] 1235	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, "Divân-ı manşûre hocası" Mehmed Hoca'ya, Ocak (Ocak-ı manşûre) şeflerinden (reislerinden) olup ticaret maksadıyla Türkiye'ye gitmiş ve daha sonra ocağına dönmüş bulunan Abdülaziz'in maaşının ödenmesi hakkındaki "tezkere" şî.	-
"	"	30	23 L [Şevvâl] 1235	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, "Divân-ı manşûre hocası" Mehmed Hoca'ya, 4 akçe ile "yelci yoldaş" tayin edilmiş Mehmed (bin) Abdullah ve deftere kaydı hakkındaki "tezkere" şî.	-
"	"	31	22 Şa'bân 1236	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	"Divân-ı manşûre hocası" şefi (reis-i hâce-i Divân-ı manşûre) Mehmed Emin'in, Dayırzâde ve maaşı hakkında "tezkere" şî.	32
"	"	33	10 Receb 1238	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Mahmud'un, "Divân-ı manşûre hocası" Mehmed Hoca'ya, "karakullukçu" olarak tayin edilmiş Ocak yoldaşı Mehmed (bin) Mehmed ve deftere kaydı hakkındaki "tezkere" şî.	33 [aynı belge üzerinde]

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİNİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	34	16 N [Ramazân] 1241	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı manşûre hocası" Mehmed Hoca'ya, kaybetği katırı bulmuş olan Divan mehterlerinden Ahmed (bin) Mustafa'nun maaşının ödenmesi hakkındaki "tezkere'si. Bu belge, 102 numaralı belge ile benzer (üçlü) dir. (Bk. C: 1, D: 4, Doc: 102)	-
"	"	35	1242	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Yoldaşlardan biri olan Ali (bin) Süleyman hakkında küçük bir "not".	-
"	"	36	1242	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Yoldaşlardan biri olan Mustafa (bin) Ahmed hakkında küçük bir "not".	-
"	"	37	3 Cemâziye'l-âhir 1243	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Başhoca'nın, kâıyd-ı dârü'l-Paşa'ya, kendinin ve oğullarının Haddimi Ömer ile ulaştırılan maaşları hakkındaki "zahir'i".	-
"	"	38	10 R [Reb'ü'l-âhir] 1245	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı manşûre hocası" Mehmed Hoca'ya, yoldaşlardan biri olan Hüseyin (bin) Yusuf'un küçük gemi (tekne)lerden aldığı <i>ammarenin</i> ücretinden kesilerek Darü'l-Kerim kethüdası Yusuf'a ilhak olunması hakkındaki "tezkere'si.	-
"	"	39	5 C [Cemâziye'l-âhir] 1245	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus kaımmakamı (kâımmakâm-ı mahrûse-i Tunus) Mustafa Bey'in, "Divân-ı manşûre hocası" Mehmed Hoca'ya, 14 akçeli yoldaşlardan Mustafa (bin) Ali'nin 13 akçeli Sinop aslı Mahmud isimli diğer bir yoldaşa 1 akçesini satması hakkındaki "tezkere'si.	-

**TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER**

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	40	5 Ca [Cemâziye'l- ewel] 1245	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus)Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, hapsedilmiş olan Süleyman (bin) Mehmed'in affedilip salıverilmesiyle beraber müstehak olduğu ulûfesi (maaşı)nin ödenmesi hakkındaki "tezker"i.	-
"	"	41	9 Ca [Cemâziye'l- ewel] 1245	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus kaimmakâmı (kâimmakâm-ı mahrûse-i Tunus)Mustafa Bey'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, Ahmed Kapudan'dan borç almış olan yoldaşlardan Ahmed (bin) Abdullah'ın maaşının borcuna karşılık kesilmesi ve maaşının yeniden tahsis edilmesi hakkındaki "tezker"i.	-
"	"	42	2 R [Rebî'ül-âhîr] 1245	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus)Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, Mehmed (bin) Hasan isimli yoldaşın iki kısıt ulûfesi (maaşı)nin verilmesi hakkındaki "tezker"i.	-
"	"	43	11 Ca [Cemâziye'l- ewel] 1245	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus kâimmakâmı (kâimmakâm-ı mahrûse-i Tunus)Mustafa Bey'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, firarından sonra dönmüş olan Bardo topçularından biri olan Ali (bin) Hasa'nın maaşı hakkındaki "tezker"i.	-
"	"	45	16 Ca [Cemâziye'l- ewel] 1246	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Adana, Menemen, Koyuncu, Eğriboz, Bor, Foça, Rafrat, Tunus, Engüri, İzmir, Aydın, Güzelhisar, Benzert asıllı ulûfe isteyen yoldaşlara ait Kalbiye Ağası bölükbaşı Osman tarafından yazılmış bir "liste" ve Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus)Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, onların maaşlarının odabaşlar eline verilmesi hakkındaki "tezker"i. (Aynı kâğıt üzerinde)	44

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	47	24 Ca [Cemâziye'l- evvel] 1246	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Aynı istekleri olan (bk. belge n° 45) Diyarbakır, Servaradin, Arnavut, Kayseri, Engüri, Sinob, İçel, Girid, Tunus asıllı yoldaşların, Kaf ağası Bölükbaşı Hasan tarafından yazılmış bir "liste"si ve Tunus beylerbeyi Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, aynı konudaki (bk. belge n° 45) "tezkere"si. (Aynı kâğıt üzerinde)	46
"	"	48	11 N [Ramazan] 1246	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, Ünye asıllı yoldaşlardan Ahmed (bin) İsmail'in bir müddet ayrılığında sonra görevine dönmesi ve maaşı hakkındaki "tezkere"si.	-
"	"	49	7 N [Ramazan] 1246	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, Denizlili yoldaş Mustafa (bin) Halil'in görevinden Ocak için salâhiyetli (kapasitesi) olmadığından alınması "diyar-ı Türk'e nefy olunması" hakkındaki "tezkere"si.	-
"	"	51	[Cemâziye'l- âhir başı] 1242	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, "Beylik kahvehânesi"ni kiralamış olan Bölükbaşı Mehmed'in borçlanması münasebetiyle, borcu ödeneince kadar ulûfesinden kesilmesi hakkındaki "tezkere"si.	-
"	"	52	Rebî'ü'l-âhir başı 1247	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, "Beylik kahvehânesi"ni kiralamış olan Bölükbaşı Mehmed'in borçlanması münasebetiyle, borcu ödeneince kadar ulûfesinden kesilmesi hakkındaki "tezkere"si.	-
"	"	53	16 Ca [Cemâziye'l- evvel] 1248	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre hocası" Mehmed Hoca'ya, "Beylik kahvehânesi"ni kiralamış olan Bölükbaşı Mehmed'in borçlanması münasebetiyle, borcu ödeneince kadar ulûfesinden kesilmesi hakkındaki "tezkere"si.	-

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİSİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Maunran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	54	7 M [Muḥarrem] 1248	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre ḥocası" Mehmed Hoca'ya, Yusuf (bin) Mehmed ve maâşî "tezkere"si.	-
"	"	55	9 B [Receb] 1250	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Hüseyin'in, "Divân-ı mansûre baş ḥocası" <i>keṭḥüdâsı</i> Ahmed Hoca'ya, yoldaşların ücretleri hakkındaki "tezkere"si.	-
"	"	56	Receb 1250	C: 169, D: 895, Doc: II (s. 6)	Receb ayı için maaşlarının ödenmesi hakkında yoldaşların bazılarına ait bir "liste". Bu "liste" onların isimlerini ihvâ ediyor.	-
"	"	57	11 Ra [Rebî'ül- ewel] 1251	-	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus)nin, "Divân-ı mansûre ḥocası" Nurullah Hoca'ya, atını kaybetmiş olan Bölükbaşı Süleyman'ın maaşından atın ücretinin kesilmesi ve beylerbeyinin affı hakkında "tezkere"si.	-
"	"	59	10 Zî'l-ka'de 1271	-	Tunus valisi (vâli-i mahrûse-i Tunus) Mehmed Paşa'nın, Bacc kalesi ağası bölükbaşıya, görev değişikliği dolayısıyla Bacc kalesi yoldaşlarından biri olan Hasan (bin) Hüseyin'in yeni görevini alması hakkındaki "tezkere"si.	58
"	"	60	Tarihsiz	-	Tunus beylerbeyi (mir-i mirân-ı mahrûse-i Tunus) Ali'nin, ilgili yetkililere, eyaletinde babasının ölümü nedeniyle mirasını satmak için kendisine bir buçuk yıl izin verilen Tunus'un <i>yenüçeri yoldaşlarından</i> biri hakkındaki "tezkere"si. Bu "tezkere", zikredilen yoldaşın, görevine dönüşünden sonra mutasarrıf olduğu maaşlarını alma hakkının olduğunu da belirtmektedir.	-

TUNUS MİLLİ ARŞİVİNDE SON SINIFLANDIRMAYA GÖRE TARİH DİZİNİNDE
YER ALAN TÜRKÇE BELGELER

Carton (Sandık)	Dossier (Dosya)	Belgenin numarası	Belgenin tarihi	Robert Mantran'ın referansı	Özet	Tercümenin numarası
"	"	61	Tarihsiz	-	Ağa Serbölük Hüseyin'in, hür yoldaşlardan biri olan Yusuf (bin) Abdullah'ın bir ağasının idaresi altına girmesi hakkındaki "tezkere"si.	-
"	"	62	Tarihsiz	-	Küçük Mustafa Reis ile Arnavut Hüseyin Reis'in kumandası altındaki askerlere ait bir "liste".	-
169	895 tekrar				Beylik sarayında, Hanefi (Türk) Askeri Divanı'na ve Hanefi (Türk)lerin maaşlarına ait muhtelif yazışmalar. Bu dosyada biri <i>defter</i> toplam 4 <i>Türkçe belge</i> vardır.	
"	"	19	Muharrem başı 1228	C:169, D:895 tekrar (s. 6)	Muharrem başı 1228 Hicri senesinde alfabetik sıraya göre kaleme alınmış "asker şefleri"ne ait bir "liste".	-
"	"	159	1235	-	"Divân-ı manşûre" şartları, sefer vaktinde hanefi askerlerin gelirleri [mahalle-i manşûre gelirleri]ne ait ilk sahifede dua ile başlayan bir " <i>defter</i> ". (22 sayfa).	-
"	"	214	Tarihsiz	-	Bilgiler, bu " <i>defter</i> "de Arapça ve Türkçe karışık olarak verilmiştir. Ölmüş olan Ali bin Hamî'nin yerine " <i>zimâme</i> " tayin edilmiş Ali (bin) Abdullah hakkında küçük bir " <i>not</i> ".	-
"	"	215	Tarihsiz	-	23 askere ait bir "liste".	-